

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 4

DOM
2023-05-08
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
3212-23

KLAGANDE

Cigar klubben CK Sverige AB, 559026-7687

MOTPART

Miljö- och hälsoskydds nämnden i Stockholms stad

ÖVERKLAGAT BESLUT

Miljö- och hälsoskydds nämnden i Stockholms stads beslut 2023-02-01

SAKEN

Tillämpning av lagen om tobak och liknande produkter

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar yrkandena om fastställelse och vitesföreläggande.

Förvaltningsrätten avslår överklagandet i övrigt.

YRKANDEN M.M.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms stad (nämnden) beslutade att förelägga Cigarrklubben CK Sverige AB (bolaget) att för Cigarrklubben på Fleminggatan 15 (verksamheten) säkerställa att rökrummet inte utgör mer än 25 procent av den del av verksamheten som gäster har tillgång till, senast 35 dagar efter att beslutet vunnit laga kraft. Nämnden beslutade även att förelägga bolaget att säkerställa att förtäring av mat och dryck inte sker i rökrummet. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1 (underbilagor här uteslutna).

Bolaget överklagar beslutet och yrkar att förvaltningsrätten

i första hand fastställer att tidigare kommunikering med nämnden samt telefonsamtal ska anses utgöra ett positivt myndighetsbeslut.

i andra hand fastställer att verksamheten är att anse som en privat plats för medlemmar och inbjudna samt att verksamheten inte ska anses utgöra ett serveringsställe oaktat bolagsformen. I samband med det ska även rätten fastställa att om verksamheten hyrs ut eller abonneras till externa är det som att anse att allmänheten har tillträde.

i tredje hand fastställer att verksamheten är att anse som en privat plats för medlemmar och inbjudna oaktat om verksamheten anses vara ett serveringsställe eller ej samt oaktat bolagsformen, i samband med det ska förvaltningsrätten även fastställa att om verksamheten hyrs ut eller abonneras till externa är det som att anse att allmänheten har tillträde.

i fjärde hand fastställer att event där mat och dryck erbjuds samt att försäljningen av dryck och tilltugg är att likställa med en blomsteraffär som har en frysbox och bedriver glassförsäljning och klassas därför inte som livsmedelshantering och därmed inte utgör ett serveringsställe.

i femte hand fastställer att verksamheten tillåter medlemmarna att konsumera medhavd mat och dryck i rökrummet om bolaget upphör med försäljning av dryck samt tilltugg.

i sjätte hand fastställer att verksamheten tillåter medlemmarna att konsumera medhavd mat och dryck i rökrummet om bolaget upphör med att hålla event där mat och dryck erbjuds.

i sjunde hand, för det fall utgången i målet går till bolagets nackdel, fastställer att de åtgärder som nämnden har stipulerat ska genomföras inom loppet av 365 dagar.

i åttonde hand, för det fall utgången i målet går till bolagets nackdel, att inte belägga bolaget med vite för regelöverträdelser.

Bolaget anför i huvudsak följande.

Under år 2021 begärde bolaget skrivbordstillsyn av bl.a. nämnden i syfte att få vägledning. Nämndens beslut låg sedan till grund för bolagets agerande när det kom till att refinansiera med villkorat aktieägartillskott samt byta bolagsform, flytta till en ny lokal och bygga rökrum. Det är orealistiskt att bolaget ska ha 35 dagar för att genomföra ändringarna eftersom bolaget bl.a. kommer behöva ta in externt kapital, genomföra förändringar i hyresavtalet, modernisera rökrummet och förankra den nya situationen hos medlemmarna. I stället är 365 dagar mer realistiskt eller t.o.m. optimistiskt. Vidare har bolaget goda rutiner för att säkerställa regelefterlevnad och vite ska därmed inte utdömas för överträdelser utan myndigheterna kan lita på bolagets kapacitet att agera i linje med gällande lagar och regler, och att vidta åtgärder mot medlemmar för det fall det inte skulle ske samt självkorrigera vid behov.

Verksamheten är en plats dit allmänheten saknar tillträde och ligger därför utanför nämndens tillsynsbefogenhet då rökförbudet inte gäller. Det sker inte heller någon servering av mat. Vid evenemang köps färdig mat in utifrån och i pentryt kan inte medlemmar tillreda egen mat. Medlemmar kan värma mat i en

mikrovågsugn (medhavd matlåda) och det saknas kokplatta eller andra möjligheter att tillreda mat. Medlemmar kan även köpa mat från någon annanstans och äta i klubbverksamheten. Förbudet för medlemmarna att använda kokplatta finns tydligt stipulerat i användarvillkoren. Trots att bolagets verksamhet inte utgör ett serveringsställe ansvarar bolaget för att rökning enkom sker på avsedd plats. Det saknar även betydelse om det är en fysisk eller juridisk person som disponerar lokalen. Miljöer kan vara privata oavsett bolagsform och att verksamheten drivs som näringsverksamhet saknar därför betydelse. Medlemskapet är att likställa med en inbjudan som bolaget har möjlighet att dra tillbaka omgående om regelbrott sker. Medlemmarna har möjlighet att nyttja medlemskapet och det är inte en rättighet. Vidare finns en ansökningsprocess och tröskeln är hög för att bli accepterad. Medlemmarna har ingen delaktighet i vem som blir medlem. Idag finns inget behov av att tillåta gäster men bolaget kan ibland bjuda in externa. En inbjudan initieras dock alltid av bolaget. Att verksamheten bedrivs som näringsverksamhet och inte förening är ett taktiskt och genomtänkt val bl.a. eftersom bolaget inte är beroende av medlemmars juridiska tolkningar. Föreningar i branschen har inte samma verktyg som bolaget. Bolagsformen är därför fördelaktig i branschen eftersom man kan säkerställa regelefterlevnad. Enligt bolagets registreringsbevis är verksamheten en privat medlemsklubb.

Verksamhetens adress marknadsförs inte heller och det går t.ex. inte att identifiera verksamheten utifrån. Samtliga medlemmar är utrustade med medlemskort som ska kunna uppvisas tillsammans med legitimation och nyckel vid eventuell vaktrond. Bolaget har även en rutin för att säkerställa att ingen släpper in obehöriga. I vissa fall kan bolaget hyra ut klubbverksamheten till externa under förutsättning att man förstår att rökförbudet råder, som ett sätt att finansiera verksamheten i väntan på att medlemsantalet utökas. Det är dock inte kärnverksamheten. Bolaget hanterar samtliga externa, som inte är bolagets medlemmar eller inbjudna av bolaget, som allmänhet och rökförbud råder då.

När det kommer till särskilda event för medlemmar rör det sig om sju event årligen där bolaget köper in mat från andra restauranger och Systembolaget. Eventen görs av verksamhetens goda vilja och det är inget som ingår i medlemskapet. Hade bolaget debiterat för mat och dryck hade momsens dessutom delats upp. Verksamhetens omfattning när det kommer till medlemsantal har inte heller någon bäring på huruvida verksamheten bör definieras som allmän plats eller av privat karaktär. Vidare är försäljningen i verksamheten att betrakta som ringa och sker oövervakat. Det bör därför likställas med försäljning genom en försäljningsautomat. Chips, ostbågar, godis, choklad, ölkorv samt nötter är inte att anse som enklare mat. Det är att anse som snacks eller tilltugg. Det finns ingen formulering eller anvisning i förarbetena om att man ska tolka begreppet serveringsställe brett. Nämndens definition innebär att varje arbetsplats i Sverige, med obehövad försäljning av t.ex. läsk, kaffe, chips och choklad ska anses som ett serveringsställe. Serveringsställen tillåter generellt inte sina gäster att konsumera medhavd mat eller dryck som serveringsstället erbjuder till försäljning. Bolaget har även fått tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap, vilket tolkas på så sätt att allmänheten saknar tillträde dit eftersom bolaget annars hade fått avslag på sin ansökan.

Personalen beträder inte heller rökrummet när rökning pågår utan medlemmarna ordnar allt själva. Personal beträder rökrummet endast en gång per vecka för ozonrengöring. Nämndens motivering gällande rökrummets utformning och storlek samt att nämnden vill förbjuda mat och dryck i rökrummet stöds inte av förarbetena. Syftet är att skydda anställda och allmänhet för att utsättas för rök och det är inte applicerbart i verksamheten.

Till stöd för sin talan inkommer bolaget med bl.a. e-postmeddelanden, ljudfiler i form av telefonsamtal, artiklar, utdrag från hemsidor och register, bilder, recensioner samt verksamhetsdokument och rutiner.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Förvaltningsrättens prövning

Bolaget yrkar att förvaltningsrätten ska fastställa bolagets yrkanden utifrån angivna förutsättningar och omständigheter. Bolaget yrkar även att bolaget, vid ett avslag av överklagandet, inte ska beläggas med vite för regelöverträdelser. Förvaltningsrätten kan dock endast pröva de frågor som omfattas av det överklagade beslutet. Bolagets yrkanden ska därför avvisas i de delarna.

Det som förvaltningsrätten har att ta ställning till i målet är alltså om nämnden haft skäl för att förelägga bolaget i enlighet med vad som framgår av det överklagade beslutet.

Rättslig reglering m.m.

Tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet, se bilaga 1.

Av förarbetena till den äldre tobakslagen, som alltså är relevanta, framgår att med serveringsställe avses ställen där det förekommer servering av mat och dryck och där förhållanden medger förtäring på stället. (...) Till restauranger och andra serveringsställen räknas barer, pubar, diskotek, kaféer, konditorier, kantiner m.m. Det krävs med andra ord inte att ett serveringsställe ska ha beviljats ett serveringstillstånd enligt alkohollagen (1994:1738). Det krävs inte att serveringsställen ska ha servering vid borden, utan också ställen med självservering omfattas. Även de ställen som inte har servering som huvudverksamhet omfattas av bestämmelsen. Om ett bageri främst säljer varor som inte ska konsumeras i bageriet, men har några bord vid vilka förtäring kan ske, omfattas bageriet. Sådana näringsställen som endast tillhandahåller färdiglagad mat för avhämtning omfattas dock inte. Bostäder och andra privata miljöer omfattas inte av rökförbudet. Rökförbudet ska även anses omfatta sådana

restauranger och serveringsställen som abonneras eller på annat sätt hyrs ut till slutna sällskap (prop. 2003/04:65 s. 28, se även s. 18 angående en begränsning av rökförbudet till endast vissa typer av serveringsmiljöer).

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten anser inledningsvis att det i målet inte har framkommit att nämnden har varit förhindrad att förelägga bolaget på sätt som gjorts med anledning av de kontakter som förevarit mellan nämnden och bolaget innan det nu aktuella föreläggandet.

Vad gäller föreläggandet gör förvaltningsrätten följande bedömning.

Av handlingarna i målet framgår att bolaget bedriver verksamhet i form av en cigarrklubb. Bolaget har uppgett att det endast är medlemmar som får besöka verksamheten, med undantag för enskilda gäster efter bolagets godkännande. Det framgår även att verksamheten har särskilda events och att bolaget kan hyra ut klubbverksamheten till externa. Det framkommer vidare att verksamheten bedrivs i form av ett aktiebolag, att verksamheten bedrivs utifrån genomtänkta och formaliserade rutiner samt att bolaget förväntar sig att medlemsantalet utökas.

I verksamhetslokalerna finns ett pentry. Bolaget har dock anfört att medlemmarna inte kan tillreda mat i pentryt men värma mat i en mikrovågsugn samt köpa mat från någon annanstans och äta i klubbverksamheten. Av utredningen i målet framgår även att bolaget ständigt tillhandahåller chips/ostbågar, godis, choklad, ölkorv och nötter. Vid särskilda tillfällen tillhandahålls även alkohol och annat än enklare mat.

Vid en sammantagen bedömning av utredningen i målet anser förvaltningsrätten att verksamheten utgör ett serveringsställe i den mening som avses i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter (LTLP) och

därmed omfattas av rökförbudet i 6 kap. 2 § 5 LTLP. Vid den bedömningen har domstolen särskilt beaktat att det finns ett pentry inklusive mikrovågsugn och att förhållandena i verksamhetslokalerna således medger förtäring på stället. Förhållandena kan alltså inte anses jämförbara med en blomsteraffär som säljer glass eftersom glassköparen kan förväntas konsumera sin glass utanför blomsteraffären.

Eftersom bolagets verksamhet omfattas av rökförbudet får rökning endast tillåtas i separata rökrum i enlighet med vad som anges i 6 kap. 6 § LTLP. Det inbegriper att rum där rökning tillåts får endast utgöra en mindre del av serveringsställets yta och att mat eller dryck inte får föras med in i dessa rum.

Vid nämndens skrivbordstillsyn har det framkommit dels att rökrummet utgör mer än 25 procent av den del av serveringsställets yta till vilken gäster har tillträde, dels att bolaget tillåter förtäring av mat och dryck i rökrummet. Förvaltningsrätten anser mot den bakgrunden att nämnden har haft skäl för att förelägga bolaget i enlighet med vad som framgår av det överklagade beslutet. Vad bolaget anfört om personal och externas begränsade tillträde till rökrummet ändrar inte förvaltningsrättens bedömning eftersom det – oaktat tillträdesmöjligheter – uppställs krav på rökrummets storlek samt att mat eller dryck inte får föras med in i rökrummet.

Bolaget yrkar att redovisning av att rökrummet inte utgör mer än 25 procent av den del av verksamheten som gästerna har tillgång till ska ske senast 365 dagar efter att beslutet vunnit laga kraft, istället för de 35 dagar som nämndens föreläggande föreskriver. Förvaltningsrätten betvivlar inte vad bolaget uppgett om att det behöver genomföra förändringar för att leva upp till föreläggandet men konstaterar samtidigt att det framgår av lag att ett rökrum endast ska utgöra en mindre del av serveringsställets yta, vilket i förarbeten har konkretiserats till 25 procent. Mot den bakgrunden finner förvaltningsrätten inte anledning att göra frånga vad nämnden angett i föreläggandet om att

redovisning ska ske 35 dagar efter att beslutet vunnit laga kraft. Överklagandet ska därför avslås i de delar som inte ska avvisas enligt ovan.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

Mikaela Neijd

Rådman

Nämndemännen Gunilla Gustafsson, Annmarie Pettersson Palvall och Emil Svedberg har också deltagit i avgörandet.

Förvaltningsrättsnotarien Elin Kolbjer har varit föredragande.

Handläggare
Rebecka Antonsson Nilsson

Cigarrklubben CK Sverige AB
c/o: Edisen
Skeppsbron 38
11130 Stockholm

(Delgivningskvitto)

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Avdelning 4

INKOM: 2023-02-20
MÅLNR: 3212-23
AKTBIL: 3

Föreläggande avseende rökrum

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att förelägga Cigarrklubben Ck Sverige Ab med org.nr. 559026-7687 (bolaget) att för Cigarrklubben på Fleminggatan 15 (verksamheten):

1. säkerställa att rökrummet inte utgör mer än 25 procent av den del av verksamheten som gäster har tillgång till, och
2. säkerställa att förtäring av mat och dryck inte sker i rökrummet.

Redovisning av p. 1 ska ske senast 35 dagar efter det beslutet vunnit laga kraft.

Bakgrund

Under november 2021 inkom bolaget med underlag för en egeninitierad skrivbordstillsyn av verksamheten som då var belägen på Skeppsbron 38. Bolaget ställde frågor rörande dåvarande lokalens utformning och användning i syfte att efterleva rökförbudet i lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter (LTLP) och förordning (2019:233) om tobak och liknande produkter (FTLP).

Miljöförvaltningen uppgav då att verksamheten endast betraktades som ett serveringsställe för det fall den var öppen för allmänheten och endast under de kvällar den var öppen för allmänheten. Det ställningstagandet grundades i en mer fördragsam inställning till LTLP och dess omfattning i syfte att samverka med det lokala näringslivet.

När länsstyrelsen sedan utövade tillsyn av miljöförvaltningens tillsynsarbete fick miljöförvaltningen kritik för den fördragsamma inställningen och har därefter ändrat inställning.

I januari 2023 inkom bolaget med frågor rörande verksamhetens rökrooms utformning i den nya lokalen, belägen på Fleminggatan 15,

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tekniska nämndhuset
Fleminggatan 4
Box 8136, 104 20 Stockholm
Telefon 08-508 28 800
miljoforvaltningen@stockholm.se
start.stockholm/miljoforvaltningen

Information om behandling av personuppgifter

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms stad är personuppgiftsansvarig för behandlingen av dina personuppgifter. Vi behandlar dina personuppgifter för att kunna handlägga och utreda ärenden, fatta beslut och kommunicera handlingar med dig. Läs gärna hela vår information om behandling av personuppgifter på start.stockholm/dataskydd-miljoforvaltningen/. Där beskriver vi dina rättigheter och hur vi samlar in och behandlar dina personuppgifter.

för det fall att bolaget hyr ut lokalen till ett slutet sällskap. Bolaget undrade hur storleken på verksamheten skulle beräknas och om det räckte att spärra av delar av rökrummet för att det skulle understiga totalt 25 procent av verksamhetens yta.

Miljöförvaltningen informerade bolaget om att verksamheten betraktas som ett serveringsställe och att det därför saknar betydelse för om allmänheten har tillträde till lokalen eller ej. Vidare upplyste miljöförvaltningen bolaget om att alla delar av lokalen som gäster har tillgång till ska räknas in i den totala ytan, personalrum och andra stänga utrymmen ska inte räknas in.

Bolaget önskade få beskedet som ett överklagbart beslut.

I samtal mellan bolaget och miljöförvaltningen framkom att bolaget inte längre planerar att tillåta andra än klubbens medlemmar att besöka verksamheten, undantaget några enskilda medlemmars gäster efter bolagets godkännande. Servering av mat sker i huvudsak inte förutom vid evenemang men det finns ett pentry där medlemmar kan tillreda egen mat, annars kan medlemmar ta med egen mat utifrån. I verksamheten finns möjlighet att köpa läsk, vatten och snacks och medlemmar kan fritt förtära mat och dryck i rökrummet (se bilaga 4). Bolaget översände planritning (se bild 1) över verksamheten och uppgav att rum till vänster är foajé, rum till höger är personalrum/kansli och det stora rummen nederst på ritningen är rökrum. Förråd och personalrum har gäster inte tillträde till. Rökrummet är ordentligt ventilerat enligt uppgift från bolagets hemsida (se bilaga 3) och frånluften renas innan den släpps ut mot gatan. I rökrummet råder ett rejält undertryck så att rök inte sprids till övriga delar av lokalen.

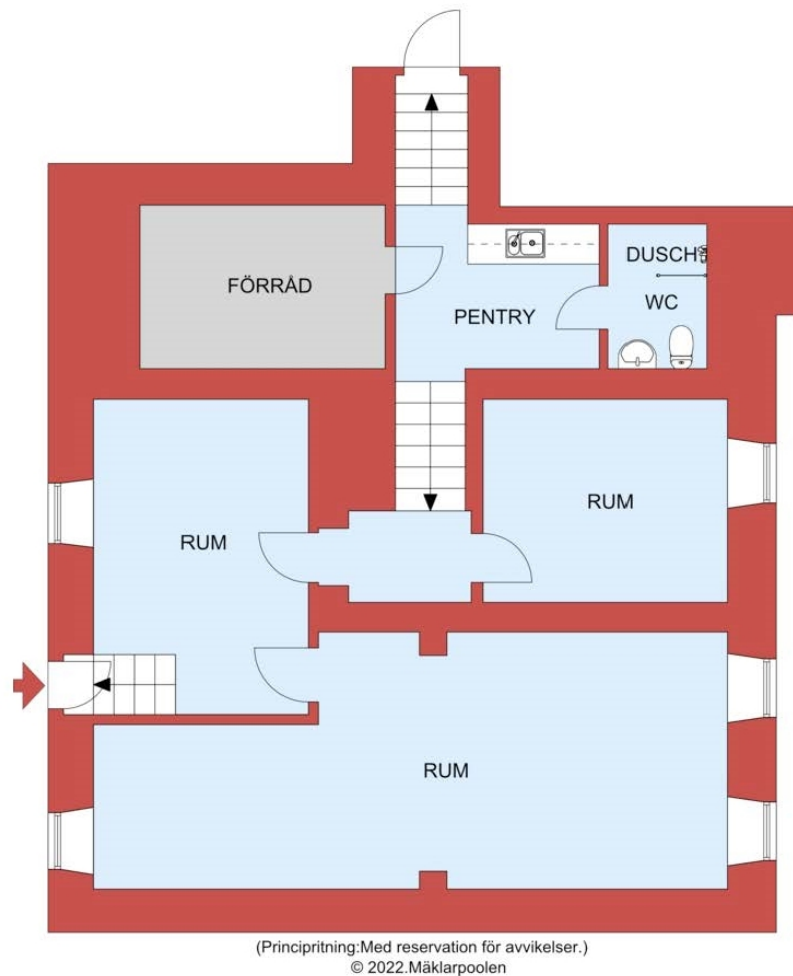

Bild 1 - Planritning över verksamheten.

Motivering

Nämndens bedömning

Den som driver ett serveringsställe och därmed disponerar en lokal eller ett område utomhus, ansvarar för att säkerställa att rökning inte sker där samt för att avvisa personer som röker på området trots tillsägelse. Detta gäller även området utanför entrén till verksamheten, även om den som bedriver verksamhet inte disponerar över marken.

Det framgår av förarbetena till tobakslagen (1993:581) att begreppet serveringsställe ska tolkas brett och även ställen som inte har servering som huvudverksamhet omfattas av bestämmelsen (prop. 2003/04:65 s. 28). 5 § tobakslagen fanns ett undantag från rökförbudet i bostäder och andra lokaler för boende som inte är tillfälligt. Bestämmelser motsvarar lydelsen i 6 kap. 4 § LTLP. Något motsvarande undantag finns inte för serveringsställen och i förarbetena till tobakslagen

framgår att rökförbudet således även träffar serveringsställen som abonneras eller som på annat sätt används eller hyrs ut till slutna sällskap men inte kan betraktas som rent privata. (prop. 2003/04:65 s. 28 och prop. 1992/93:185 s. 27).

Verksamheten bedrivs som en näringsverksamhet och har därför inte karaktär av en sådan privat miljö där rökförbudet inte är tänkt att gälla. Vidare tillhandahåller bolaget ständigt enklare mat och dryck och vid särskilda tillfällen både alkohol och annat än enklare mat (se bilaga 1) Nämnden bedömer därför att verksamheten utgör ett serveringsställe som omfattas av rökförbudet i 6 kap. 2 § p. 6 LTLTP.

För serveringsställen finns ett undantag från rökförbudet; rökning får tillåtas i separata rökrum. Rökrum ska vara utformade och ventilerade så att rök inte sprids till övriga delar av serveringsstället. Mat och dryck får inte föras med in i dessa rum. Av förarbetena till tobakslagen (prop. 2003/04:65 s. 23) och av förarbetena till LTLTP (prop. 2017/18:156 s. 204) framgår att rökrummets yta inte bör överstiga 25 procent av den del av serveringsställets yta till vilken gästerna har tillträde.

Vid skrivbordstillsynen av har det framkommit att verksamheten dels tillåter förtäring av mat och dryck i rökrummet, dels att rökrummet utgör mer än 25 procent av den del av serveringsställets yta till vilken gäster har tillträde (se bilaga 2). Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar därför att förelägga bolaget att säkerställa att rökrummet inte utgör mer än 25 procent av den del av verksamheten som gäster har tillgång till och säkerställa att förtäring av mat och dryck inte sker i rökrummet. Vidare föreläggs bolaget att redovisa att rökrummets yta inte övergår 25 procent senast 35 dagar efter det att beslutet vunnit laga kraft.

Ventilationen i rökrummet har inte kontrollerats men nämnden bedömer att bolagets egenkontroll är mycket god och betvivlar inte de uppgifter bolaget har lämnat om ventilationens effektivitet.

Tillämpliga bestämmelser

6 kap. 1 § lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter definierar rökning som rökning av tobak, inhalering efter förångning eller annan upphettning av tobak, användning av elektroniska cigaretter, rökning av örtprodukter för rökning och användning av njutningsmedel som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak.

I 6 kap. lag om tobak och liknande produkter anges vilka miljöer som är rökfria och vilka undantag som kan aktualiseras.

Enligt 6 kap. 2 § p. 5 lag om tobak och liknande produkter är rökning förbjuden i restauranger och på andra serveringsställen.

Enligt 6 kap. 6 § får ett undantag från rökförbudet göras i lokalen i separata rum som endast utgör en mindre del av serveringsställets yta.

Enligt 5 kap. 1 § förordning (2019:223) om tobak och liknande produkter ska ett rökrum som avses i 6 kap 6 § lagen om tobak och liknande produkter vara så utformat och ventilerat att rök inte sprids till övriga delar av serveringsstället.

Enligt 6 kap. 8 § 1 st. lag om tobak och liknande produkter är den som i egenskap av ägare eller som på annan grund disponerar en lokal, ett utrymme eller ett område utomhus som omfattas av 6 kap. 2 § p. 5 ansvarig för att bestämmelsen följs.

Enligt 6 kap. 9 § lag om tobak och liknande produkter ska den som är ansvarig för att bestämmelserna i lagen följs informera om rökförbudet och vid behov ingripa med information och tillsägelser. Den som är ansvarig för att bestämmelserna i lagen följs får även avvisa en person som trots tillsägelse röker där rökning inte är tillåten.

Av 7 kap. 1 § 1 st. lag om tobak och liknande produkter framgår att Folkhälsomyndigheten ansvarar för tillsynsvägledning när det gäller kommunens tillsyn. Folkhälsomyndigheten har i sin vägledning förtydligat att rökförbudet inte är begränsat till serveringsställets öppettider.

Av 7 kap. 3 § p. 4 lag om tobak och liknande produkter följer att kommunen utövar tillsyn över att lagen och anslutande föreskrifter följs när det gäller rökfria miljöer.

I 7 kap. 9 § lag om tobak och liknande produkter anges att kommunen i sin tillsynsverksamhet får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen och anslutande föreskrifter ska följas.

Hur man överklagar

Beslutet kan överklagas hos förvaltningsrätten i Stockholm, se bifogad information ”Hur man överklagar”.

Enligt delegation

Miriam Adolfsson
Enhetschef

Bilagor

1. Eventkalender (handling 10).
2. Planritning (handling 6).
3. Rökrum & ventilation (handling 11).
4. Arbeta & dinera (handling 9).

Hur man överklagar
Delgivningskvitto

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.